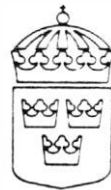

Motion till riksdagen

1989/90:Jo15

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Mot.
1989/90
Jo15-17

Forskningen vid SLU

Vid SLU. Sveriges lantbruksuniversitet, bedrivs forskning och utbildning kring användandet av naturresurserna. Det innefattar såväl skogs- och jordbruk som landsbygdsutveckling i vid mening och förhållandet mellan stad och land, däri inbegripet stadens gröna miljö.

Vid SLU finns en spännande mångfald av verksamheter. Vårt jordbruk står inför stora förändringar. Det är av största vikt att samhället investerar i framtiden genom att avsätta tillräckliga resurser för forskning och utvecklingsarbete.

SLU kan i än högre grad än hittills bli navet i en miljöinriktad forskning för ett framtida Sverige, där vi hushållar med naturresurserna och inlemmar produktion och konsumtion i fungerande kretslopp. Trots att mycket arbete kring dessa framtidsfrågor görs på SLU, så bär lantbruksuniversitetet ännu en prägel av närhet till det konventionella jordbruket. Regeringen har tillsatt en utredning med syfte att bl. a. se över hur SLU:s flexibilitet och lyhördhet för framtidens behov kan ökas. Vi återkommer därför med ett samlat och mer genomgripande förslag till förändring och utveckling då utredningens förslag behandlas. Redan nu vill vi dock föreslå kompletteringar i regeringens förslag vad gäller SLU. Ytterligare förslag tas upp i anslutning till regeringens regionalpolitiska proposition.

Stödet till miljöforskning kommer idag via många olika finansiärer. Det gör det svårt att få en överblick över den samlade forskningen med speciell inriktning på miljö. Det saknas ett tydligt centrum, med uppgift att samordna och ge överblick.

Vi föreslår att SLU i framtiden blir detta centrum. En mycket stor del av miljöforskningen bedrivs vid SLU. I den ovan nämnda utredningen bör denna framtida aspekt av SLU:s verksamhet belysas.

För att ett sådant centrum skall kunna fungera behövs det kontakter mellan forskare vid olika institutioner och inom olika verksamheter. Det behövs resurser för ökade forskarkontakter genom ett internationellt erfarenhetsutbyte men också inom landet. Det kan gälla såväl seminarier och konferenser som mer kontinuerliga träffar eller andra former av utbyte.

Det finns i dag ett mycket stort engagemang både bland forskare och i samhället i övrigt för miljöfrågor. Det finns många goda idéer kring alterna-

tiva metoder och produkter, inom olika områden, som skulle leda till bättre miljö. Det finns en aktiv miljö rörelse som tar sig uttryck i organiserad verksamhet och också i enskildas aktiviteter. Inom denna miljö rörelse finns många goda idéer om angelägna forsknings- och utvecklingsprojekt som rör miljön, men tyvärr saknar man ofta de ekonomiska resurserna. Det behövs ett forum, en mötesplats, för dem som har idéer, dem som har ekonomiska resurser och dem som har kompetensen att forska. SLU kan skapa denna kontaktyta. Man har en decentraliserad verksamhet och ett väl utvecklat samarbete på många orter och med många olika intressenter. Vi föreslår att 5 milj. kr. anslås som ett engångsbelopp för att på de olika sätt som ovan skissats utveckla SLU:s roll som centrum i miljöforskningen.

Alternativ odling

Ett ekologiskt väl anpassat lantbruk bygger på resurser givna på plats. Målet är cirkulation av dessa resurser. Näringsen som förs bort med livsmedlen skall återföras. Vårt moderna samhälle har avlägsnat sig långt från sådana kretslopp. Det är därför förenat med svårigheter att på nytt bygga upp sådana system. Det behövs mycket forsknings- och utvecklingsarbete. Av denna helhetssyn följer med nödvändighet behov av tvärvetenskaplighet i forskning och utvecklingsarbete. Vi föreslår därför att det fristående sekretariatet för alternativ odling återupprättas.

FoU när det gäller alternativ odling ges i dag alltför lite utrymme vid SLU. Det är vår förhoppning att den ovan nämnda pågående översynen skall resultera i en omfördelning av lantbruksuniversitetets resurser bl. a. till förmån för den alternativa odlingen. Men redan innan denna utredning blir klar behövs det förstärkning till FoU kring alternativ odling. Vi föreslår därför att 5 milj. kr. anslås till SLU för detta ändamål.

Forskning kring fritid

I regeringens proposition berörs fritiden endast i en bisats. Regeringen hävdar att forskningen kring turism och rekreation i första hand bör röra turismens betydelse för samhällsekonomin. Vi menar att det behövs forskning kring fritid och rekreation av helt andra skäl. Samhälleliga investeringar i fasta anläggningar och driftskostnader när det gäller fritid måste i högre grad än idag styras av människors uttalade behov och inte av eventuella lönsamhetsaspekter. Att ströva i skog och mark, att plocka bär och svamp är en högt prioriterad fritidssysselsättning. Fritidsodling är en annan. Sällskapsdjur och sportdjur har stor betydelse för människor i vårt samhälle. Den gröna miljön i tätorterna är av avgörande betydelse för många människors fritid. Det behövs mycket forskning och försöksverksamhet kring dessa olika aspekter av fritid. Denna forskning sträcker sig över många områden och måste delvis vara tvärvetenskaplig till sin karaktär. Vi föreslår att "naturbruksuniversitetet" SLU får 5 milj. kr. för forskning kring naturresursernas betydelse ur rekreationshänseende.

Inom ramen för denna utökade satsning bör det också vara möjligt att vid behov utöka utbildningen till landskapsarkitekt.

Djurskyddsfrämjande åtgärder

Mot. 1989/90

Jo15

Det är en angelägen uppgift att utveckla forskningsmetoder som utgör alternativ till traditionella djurförsök. Centrala försöksdjursnämnden fördelar årligen 2 milj. kr. i forskningsanslag. Utvärderingar visar att dessa anslag fyller en viktig funktion. Men utvärderingarna visar också att forskningsanslagen är helt otillräckliga. De begränsade medel CFN har till sitt förfogande räcker endast till att stödja en mindre del av den angelägna forskningen på detta område. En tydligare satsning från samhällets sida på alternativa metoder till djurförsök skulle stimulera till ytterligare forskningsinsatser. Vi föreslår därför att 4 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår anslås till CFN för forskning kring alternativa metoder till djurförsök. I enlighet med vad CFN föreslår bör det vara möjligt att inom ramen för dessa medel finansiera en professur med inriktning på alternativa metoder.

Utveckling av nya djurhållningssystem

Det är positivt att regeringen beviljar de medel lantbruksstyrelsen begärt för "rådgivningsorienterad forskning" m.m. i syfte att förbättra djurmiljön inom animalieproduktionen.

Det behövs dock ytterligare satsningar på den forskning som bedrivs vid SLU kring alternativa djurhållningssystem. Särskilt brådskande är den forskning som bedrivs vad gäller äggproduktionen, eftersom vi närmar oss den tidpunkt när de konventionella systemen måste avvecklas. Vi föreslår därför att ytterligare 2 milj. kr. anslås till SLU för forskning kring och utveckling av djurhållningssystem som förenar god djurmiljö, god arbetsmiljö och hög produktkvalitet.

Omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster

För att trygga en god återväxt inom forskningen är tillskapandet av doktorandtjänster den mest akuta och angelägna uppgiften. Vi anser att denna omvandling måste ske i snabbare takt än den regeringen föreslår. Vi föreslår därför att alla 81 utbildningsbidragen vid SLU omvandlas under treårsperioden och vi föreslår att riksdagen anslår, utöver vad regeringen föreslår, 2,5 milj. kr. per år för detta ändamål.

Det propedeutiska året

Det propedeutiska året är ett mycket värdefullt år i utbildningen och vi anser att ansvaret bör föras över till SLU samt att 2,2 milj. kr. skall anslås till SLU för att täcka kostnaderna för detta.

Reformer inom den grundläggande utbildningen

Vi föreslår att riksdagen i enlighet med SLU:s äskande anslår 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår för utveckling inom grundutbildningen. Det är viktigt att öka det internationella samarbetet inom grundutbildningen. Det behövs bättre möjligheter för utländska studenter att studera på SLU. Det

behövs ökad satsning på utbytesprogram inom bl.a. NORDPLUS. Vi föreslår att SLU tilldelas 1 milj. kr. för ökad internationalisering av den grundläggande utbildningen.

Mot. 1989/90
Jo15

Forskning kring Kooperation

Kooperationen är en unik företagsform vars idé bygger på samarbete istället för på konkurrens. Det är en företagsform vars förutsättningar i vårt samhälle, inom olika områden, är otillräckligt utforskade.

Det svenska jordbruket är i hög grad uppbyggt kring kooperativa företagsformer. I dag står jordbruket inför stora förändringar. Det behövs ökad forskning kring den kooperativa företagsformens möjlighet att möta den förändrade situationen. Det behövs också mer forskning kring nykooperation och dess möjlighet att växa såväl vad gäller primärproduktion, som distribution och handel.

Kooperationen är också viktig i u-landssammanhang. Vi föreslår därför att 2 milj. kr. anslås för kooperativ forskning och att en professur i Kooperation inrättas inom ramen för dessa medel.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar om ett nytt anslag till SLU på 5 milj. kr. för projektverksamhet i syfte att utveckla SLU:s roll som centrum i miljöforskningen,
2. att riksdagen till SLU anslår 5 milj. kr. för forskning och utveckling av alternativ odling,
3. att riksdagen anslår 5 milj. kr. till SLU för forskning kring naturresursernas betydelse ur rekreationshänseende,
4. att riksdagen anslår 4 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår till CFN för forskning kring alternativa metoder till djurförsök,
5. att riksdagen anslår ytterligare 2 milj. kr. till SLU för forskning och utveckling kring alternativa djurhållningssystem inom animalieproduktion,
6. att riksdagen anslår 2,5 milj. kr. för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster vid SLU,
7. att riksdagen beslutar överföra huvudmannaskapet för det propedeutiska året på agronom- och jägmästarutbildningarna från Skolöverstyrelsen till SLU,
8. att riksdagen beslutar anslå 2,2 milj. kr. till SLU för att täcka kostnaderna för det propedeutiska året,
9. att riksdagen anslår utöver vad regeringen föreslår 3 milj. kr. till reformer inom den grundläggande utbildningen,
10. att riksdagen för forskning kring Kooperation anslår 2 milj. kr. till SLU.

Stockholm den 20 mars 1990

Mot. 1989/90

Jo15

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)